

Кузнецова І. О.

док. мистецтвознавства

Арбузова К. М.

студентка

Національний авіаційний університет, м. Київ

ВИКОРИСТАННЯ ГНУТОЇ ФАНЕРИ В ЕЛЕМЕНТАХ ІНТЕР'ЄРА В СТИЛІ ОП-АРТ

Анотація. Розглянуто гнуту фанеру як матеріал–приклад застосування стилю оп–арт в дизайні інтер'єра. Аналіз елементів дизайну, виготовлених з гнутої фанери, виявив композиційні принципи формоутворення об'єктів оп–арту. Визначено, дотримання принципів спонукають сприйняття об'єктів дизайну в стилі оп–арт як об'єктів з рухом всередині форми.

Ключові слова. Оп–арт, гнутоклеєна фанера, формоутворення, структура, нова форма.

Анотация. Кузнецова И.А., Арбузова К.М. Использование гнутой фанеры в элементах интерьера в стиле оп–арт. Рассмотрено гнутую фанеру как материал–пример применения стиля оп–арт в дизайне интерьера. Анализ элементов дизайна, изготовленных из гнутой фанеры, обнаружил композиционные принципы формообразования объектов оп–арта. Определено, соблюдение принципов побуждают восприятие объектов дизайна в стиле оп–арт как объектов с движением внутри формы.

Ключевые слова. Оп–арт, гнутоклееная фанера, формообразование, структура, новая форма.

Annotation. Kuznetsova I.O., Arbutsova K.M. The using of plywood as interior elements in op–art style. The bent plywood is considered as an example material of application of style of op–art in the interior design. The analysis of design elements, made from the bent plywood found out principles of compositions of formation of objects of op–art. Certainly, the observances of principles induce perception of design objects in style of op–art as objects with motion into a form.

Key words. Op–art, curved plywood, forming, the new form.

Постановка проблеми. Гнуто–клеєна фанера – актуальний матеріал у середовищі дизайну. Завдяки економічності у використанні та не примхливості у застосуванні даний вид фанери ілюструє виробу стилю оп–арт з нестандартної точки зору. Об'єкти оп–арту з гнутої фанери користуються попитом на міжнародних дизайнерських конкурсах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Агостон Ж. розглядав кольорові характеристики матеріалу, основні кольорові системи [1]. Арнхейм Р. аналізував композицію, образність, колорит, візуальне сприйняття та інші проблеми [2]. Волкотруб І. досліджував моделювання фанери в основі художнього конструювання [3]; Лаврентьев А., Ковешникова Н. – історію дизайну, виходячи з теорії; наводять приклади застосування гнутої фанери [4,5]; Рутерсвард О. – геометричні фігури, побудовані на нездійсненному сприйнятті людської перцепції [8].

Цілями роботи виступає аналіз елементів дизайну, виготовлених з гнутої фанери, який виявив композиційні принципи формоутворення об'єктів оп–арту.

Основна частина. Криволінійні форми гнутої фанери мали своє застосування у виготовленні фурнітури з XVIII ст. Яскравим прикладом у 1840 р. є меблі з клеєної шаруватої деревини фабрики Тонета М. [4]. Він використовував для гнуття листи фанери, які розрізав на смуги одного розміру паралельно напрямку волокна. Потім варив їх у клею й складав зв'язками в шаблони для гнуття. Пізніше для економічності та більш швидкого виробництва він сконструював шаблони для широких зв'язок смуг, які після гнуття розрізалися в поздовжньому напрямку, тим самим забезпечувався процес одночасного гнуття декількох однакових сегментів.

До другої світової війни яскравими представниками використання гнутоклеєної фанери були Аалто А. та Бреер М. [4]. Аалто в 1931 р. створив крісло Пайміо, чие сидіння й спинка, сформовані з єдиного шматка гнутої деревини, своїми витонченими вигинами передбачали форми сучасного дизайну.

У результаті значних технологічних інновацій на початку 1940 р. експерименти з фанерою розпочали Імси Ч. та Р. [5]. Їхнім першим виготовленням був стілець ЛЦВ і крісло Лаунж. У цьому ж напрямку розвивався Дей Р.

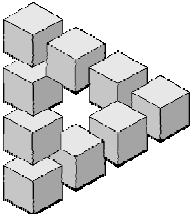

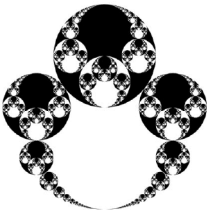

В 1952 р., створений Якобсеном А. стілець “Мураха” – серія штабельованих стільців з відформованої фанери з металевим каркасом [5]. Уперше спинка й сидіння стільця були зроблені з одного шматка фанери.

Фанеру як гнучкий матеріал можна віднести до матеріалу створення об'єктів в стилі оп–арт. У застосуванні гнутоклеєна фанера є практичною, якісною, незвичайною за дизайном та доступною за ціною. Завдяки унікальній структурі вона може приймати будь-яку необхідну форму, що є особливо важливим в оп–арті.

У попередньому дослідженні авторами статті було введено класифікацію компонентів оп–арту за трьома групами: аналітична, оптико–геометрична, емоційна [7]. Створені предмети інтер'єру з гнутоклеєної фанери можна класифікувати за більшістю елементами аналітичної групи оп–арту (табл. 1). Нижче в таблиці вказані прізвища: в другому столбці – автори не функціональних об'єктів оп–арту, в третьому – дизайнери меблів.

Надійшла до редакції 6.07.2011

Таблиця 1

№ п/п	Елемент аналітичної групи оп-арту	Предмети інтер'єру
1	2	3
		
	Багатогранник (Гольбейн Г., Далі С.)	Ніжки столу мають вигляд плетеної сітки, на кшталт прийомів багатогранників (Свіні Р., Хопкінс Л.)
2.		
	Неможливі об'єкти (Ешер М. К., Рейгерсверд О.)	Один самонесучий елемент формує цілий ландшафт зі стільців, ослонів і поверхонь, на які можна опиратися (Цезі Нева Е.)
3.		
	Тесселяція (Ешер М. К., Кеплер Й.)	Тіло стільця розділене на три частини, які формують основні елементи: сидіння, спинку та підлокітник (Пас отті А., Емперіалі Ф.)
4.		
	Фрактали (Мандельброт Б., Мітчелл К.)	Шафа Fractal 23 містить усередині себе 23 шухляди, де вся конструкція будується на підставі фракталів (Міакава Т.)
5.		
	Стрічка Мебіуса (Біль М., Коллінз Б.)	Стілець, стилізований під стрічку Мебіуса (Волкерс К.)

Таблиця 2

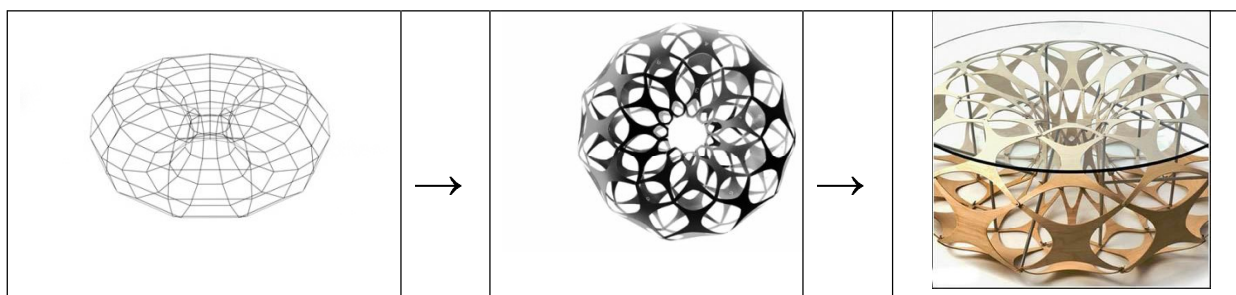
<p>Принцип рівноваги форм</p>	<p>Симетрія</p> 	<p>Асиметрія</p> 	<p>Принцип асиметрії–симетрії рівноваги форми є невід’ємною складовою об’єктів оп–арту. Компоненти симетрії тримають рівновагу, асиметрія створює коливання, активність.</p>
<p>Принцип єдності та супідрядності форми у композиції</p>	<p>Статика</p> 	<p>Динаміка</p> 	<p>Статичність та динамічність форм оп–арту підкреслюють рівновагу та зорове сприйняття руху форми.</p>
<p>Принцип упорядкованості елементів композиції</p>	<p>Простий метр–ритм</p> 	<p>Складний метр–ритм</p> 	<p>Характерними рисами оп–арту є ритм, завдяки якому досягається єдність та упорядкованість, та метр, де відбувається повторюваність одного і того є компоненту. В композиціях оп–арту завдяки ритму та метру, виникає рух.</p>
<p>Принцип співрозмірності частин і цілого в композиції</p>	<p>Співрозмірність частин і цілого</p> 	<p>Колір, геометричний рисунок, фактура</p> 	<p>Співрозмірність частин і цілого утворюють гармонію. Завдяки кольору та фактурі можна утворити на будь–якому предметі дизайну стиль оп–арт.</p>

Об’єкти дизайну з гнutoї фанери можна структурувати за композиційними принципами (табл. 2).

На прикладах з гнutoї фанери в композиційних принципах вирішення формоутворення елементів оп–арту можна акцентувати увагу на ілюзії кольору (контрастний, м’який) та фактурі (геометричний малюнок). Це пояснюється тим, що, завдяки точці,

лінії та, особливо, нанесення на них кольору, можна утворити певний рисунок. Він буде нести в собі всі принципи композиційної форми: симетрію, асиметрію, статику, динаміку, метр, ритм, гармонію цілого та частин. Кольоровий рисунок сам складає форму, незважаючи на вже утворену форму об’єкта. Створюється ілюзія нової форми – утворена структура

Таблиця 3

під психофізичним впливом на глядача в новому оптичному просторі.

Завдяки своїм властивостям на гнучку фанеру можна наносити рисунок. Такий об'єкт з вигнутими формами та з рисунком оп-арту буде прикладом застосування одноіменного стилю.

Формоутворення—це утворення нової структури. Структура в оп-арті містить в собі принципи композиції: принцип рівноваги форм, принцип єдності та супідрядності форми у композиції, принцип упорядкованості елементів композиції, принцип співзмірності частин і цілого в композиції.

Можна розглянути дану побудову структури на прикладі стола Свіні Р. та Хопкінс Л. з дизайнерської компанії Лазеріан (табл. 3). Завдяки числовому програмному прорахуванню було визначено стійку, міцну форму, беручи до уваги майбутній матеріал—гнучку фанеру [9].

Авторами статті було визначено, що форма стала уподібненою до багатогранника з усіченими кінцями в майбутньому. Тривимірне тіло з кінцями багатокутників зазнало трансформації у внутрішній формі. Зовнішній вигляд став на кшталт закрученої плетеної сітки. Завдяки влучному поєднанню ритму та метру досягнена симетрія, але незважаючи на визначення терміну динамічність присутня. Основним матеріалом у виконанні дизайн-концепції столу була гнута-клеєна фанера. Така фанера є рентабельним, зручним матеріалом. У застосуванні гнотоклеєна фанера є практичною, якісною, незвичайною за дизайном та доступною за ціною. Завдяки унікальній структурі вона може приймати будь-яку необхідну форму, що є особливо важливим в оп-арті.

Методами дослідження виступали історичний, дедуктивний методи, аналіз літератури, порівняння.

Висновки. Аналіз елементів дизайну, виготовлених з гнучкої фанери, виявив композиційні принципи формоутворення об'єктів оп-арту (таблиця 2). Дотримання принципів спонукають сприйняття об'єктів дизайну як об'єктів з рухом всередині форми.

Подальший напрямок дослідження. Планується визначити співвідношення класифікації оп-арту з дизайном інтер'єрів; вплив компонентів оп-арту на зорове розширення простору у приміщенні; застосування оптичних ілюзій для трансформування елементів інтер'єру.

Література:

1. Агостон Ж. Теория цвета и ее применение в искусстве и дизайне. — М.: Мир, 1982. — 184с.
2. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. — М.: Прогресс, 1974. — 386 с.
3. Базыма Б.А. Психология цвета: теория и практика. — СПб.: Речь, 2007. — 205с.
4. Волкотруб И.Т. Основы художественного конструирования. — К.: Вища школа, 1982. — 192 с.
5. Лаврентьев А. Н. История дизайна. — М.: Гардарики, 2007. — 303с.
6. Ковешникова Н.А. Дизайн: история и теория. — М.: Омега-Л, 2007. — 223с.
7. Ключев М. Ю. Композиция. Соотношение размеров, равновесие масс — e-book. 2007.
8. Кузнецова І.О., Арбузова К.М. Класифікація оп-арту.—Х.: ХДАДМ, 2009—С.57
9. Рутерсвард О. Невозможные фигуры. — М.: Стройиздат, 1990. — 128 с.
10. Mensa Collection / Сайт «Лазеріан». — 2008.— <http://www.lazerian.co.uk/projects/mensa-collection.php>